

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE

PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van

«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN
(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

ALS HET GERECHT FAALT.

Kan men zich iets voorstellen, dat het hart meer met droefenis vervult, dan een rechterlijke dwaling?

Beeldt men zich de martelingen in, die een wezen doorstaat, dat veroordeeld wordt om een misdaad, die het niet bedreven heeft?

Ik bedoel natuurlijk niet politieke rechterlijke dwalingen. Vaak hebben zij, die de regeringsteugels in handen houden, argumenten aangevoerd om lieden uit de gemeenschap te schakelen, die door hun invloed hun het bewind konden uit de handen nemen.

Ik heb het over de andere rechterlijke dwalingen, diegene die in verband staan met misdaden van het gewoon recht.

Zulke dwalingen doen zich op onze dagen minder voor dan in het verleden. Inderdaad, met meer angstvalligheid dan voorheen, tracht men de waarheid te achterhalen. De vrijheid die aan de verdediging wordt gelaten en de inspanning van de gezwoeren, om in eer en geweten te vonnissen, dragen daar veel toe bij.

In het verleden was zulks minder het geval. Er is meer. Er hebben zich gevallen voorgedaan, dat rechterlijke dwalingen honderd procent bewezen werden

zonderdat eerherstel geschiedde.

Ik zal een van die gevallen herinneren.

In Juli 1811 stond Maximilien Flament, jachtwachter, vóór het Assisenhof van Douai terecht. Maximilien Flament was een naastbestaande van de burgemeester van Noyelles, in het departement van de Somme. Beide mannen leefden in onmin. Flament werd er van beschuldigd de schuur van de burgemeester in brand gestoken te hebben.

Hij werd vóór het Assisenhof door een piepjong advocaat, Henri Leroy bijgestaan. Deze rechtsgeleerde werd uit zijn lood geslagen, door een opeenvolging van onderbrekingen vanwege de voorzitter van de rechtbank. Hij zag dan van de verdediging af en liet die taak aan een van zijn confraters over, die de verdediging moest improviseren, iets wat hij op wel wat al te lichtzinnige wijze deed.

Maximilien Flament werd terdoodveroordeeld. Er bleef maar één uitweg : keizerlijke genadeverlening.

De twintigjarige jonge vrouw van Flament aarzelde geen seconde en begaf zich naar de Tuilerieën. De portier, getroffen door de smart van deze vrouw, deelde haar mede dat de Keizer afwezig was en gaf haar de raad, de hertog de Bassa, Minister van Justitie, te gaan vinden. De minister stond de audiëntie toe. De vrouw drong zozeer op de onschuld van haar man aan, dat de hertog de Bassa, ontroerd « door haar tranen, haar de enige genade toestond waarover hij beschikken kon : om de sensibiteit van de arme vrouw te sparen zou de terechtstelling zonder verder uitstel geschieden, terwijl de vrouw zich nog te Parijs bevond, derwijze dat alles volbracht was, als zij te Noyelles aankomen zou ».

De hertog was ten zeerste verwonderd, « dat zijn goede bedoeling » slecht onthaald werd. De terechtstelling had enkele dagen later plaats. Op het ogenblik dat de beul de doodstraf wilde voltrekken, speelde zich een dramatisch toneel bij een van de juryleden, Donay-Frémicourt, af, die zich met de zijnen op de knieën wierp, « om te bidden voor de rechters, die een onschuldige veroordeeld hadden ». Hij was de mening toegedaan dat men Flament enkel op vermoedens veroordeeld had.

Acht jaar later, op 20 October 1818, werd te Cambrai een bedelaar, die een moord begaan had, terechtgesteld. Bij de guillotine gekomen, weerhield de priester, die de terdoodveroordeelde vergezelde, de arm van de beul, en zich tot de menigte kerend, riep hij met luide stem :

— « Mijn broeders, ge herinnert u, dat op deze plaats, de jachtwachter van Noyelles onthoofd werd. Ge herinnert u, dat Flament steeds heeft staande gehouden onschuldig te zijn. Welnu, ik ben gerechtigd u te zeggen, dat hij de waarheid sprak en dat de schuldige de man was, die nu om een andere misdaad sterven gaat ! »

— Het is de volle waarheid, riep de bedelaar uit, en ik vraag God om vergiffenis !

De menigte werd door ontzetting aangegrepen. Het mes viel. De geestelijke keerde zich met het met bloed bespat koorhemd naar het volk en riep :

— Knielt, mensen !

En hij bad het « De Profundis ».

Vijf en dertig jaar nadien vroeg de zoon van de onschuldig terechtgestelde veldwachter, nog te vergeefs « dat men de onschuld van zijn vader officieel erkennen zou ! »

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

SILVAIN VAN DER GUCHT

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

door

SILVAIN VAN DER GUCHT.

(Vervolg)

Het was toen juist op dit ogenblik, dat de arme huisjes door de Franse soldaten in brand werden gestoken, en Hendrik zag in het duister de vlam zich bescheiden boven het geboomte verheffen.

Dit maakte hem nog achterdochtiger dan te voren, hij bevond zich aan de twee wegen, die het gehucht Schaarbeek doorkruisten en, in plaats van de heerbaan te volgen, sloeg hij rechts de aarde-weg in.

Maar, deze baan volgend, moest hij de galg voorbij; daar had hij, fluks doorstappend, niet aan gedacht, en daar het aanzien van een strafplaats hem steeds deed beven, sprong hij over een gracht en in het weiland, langswaar hij eindelijk met enige grote omwegen thuis geraakte.

Daar hij de sleutel van de voorpoort bij zich had, opende hij deze en trad binnen. Hij was verwonderd licht in de zaal te zien.

— Wat, duivel, zegde hij, zou er soms een bezoeker aangekomen zijn?

Hij luisterde scherp toe. Nu hoorde hij een verward gesprek, en dan het gekrijs van een kind. Hij trad de eetzaal binnen.

Hier trof hem een zonderling schouwspel. Trees zat op een stoel met een klein wenend kindje op de schoot, dat zij poogde te troosten, terwijl Karel Kwakbeen naast de meid en de knecht, luid pratend het stond te bewonderen.

De heer van Heverboom bleef verbaasd staan.

— Wat betekent dat allemaal? vroeg hij, en wie heeft zich verstout dit kind in de eetzaal te brengen?

Al de aanwezigen waren zo druk ondereen bezig, dat zij hun heer niet hadden horen binnenkomen. Zij zagen verbaasd op en de kamermeid meende te antwoorden, toen Karel Kwakbeen haar schielijk voorkwam.

— Mijnheer, zeide hij, zijn meester naderend, al wat hier gebeurt, heb ik op mijn verantwoordelijkheid genomen; een kwartier geleden werd er aan de voorpoort gebeld; daar het zorgvolle tijden zijn, waagde Trees het niet alleen te gaan openen.

De huismeid was niet bij de hand, maar ik bevond mij toevallig in de keuken en zij verzocht mij haar te vergezellen. Wij begaven ons naar voren. Nieuwsgierig om de ontijdige bezoeker te kennen, keek ik, vooraleer te ontsluiten, door het kijkgat, en zag een vrouwspersoon staan, net gekleed en die iets scheen te dragen; terzelfder tijd ontwaarde men in de lucht een rode klaarte van brand... Dit is, dacht ik bij mijzelf, een vrouw, die de vlammen ontvlucht, misschien is het een pachtster van mijnheer. Overtuigd, dat dit bezoek niet gevaarlijk kon zijn, opende ik de poort. De vrouw sprong binnen en legde het pakje, dat zij droeg, op de zitbank, die zich aan de binnenkant bevindt. «Zorg voor het kind, riep zij uit, want, ach, wee mij; het brandt in ons huis!»

En evenals een wind was zij verdwenen. Trees had, door deze

schielijke verschijning verschrikt, een stap achteruit gedaan, en de kaars, waarmede zij lichtte, viel uit de kandelaar en doofde op de grond uit. Terwijl zij zich naar binnen spoedde, om ander licht, naderde ik de bank. De maan scheen door de open poort, ik nam het pakje voorzichtig op, maar toen zag ik nog een ander voorwerp, veel kleiner dan het eerste, op de bank liggen. Ik raadde weldra wat het was en, vlug als het weerlicht, verborg ik het in mijn zak.

Inmiddels kwam Trees terug met het licht, wij sloten de poort en begaven ons naar de eetzaal, waar wij veiliger dachten te zijn dan in de keuken. Het groot pak bevatte een kind, dat in een wollen doek was gewikkeld; het ander een lederen beursje met geld.

— Met geld? viel Hendrik hem driftig in de rede.

— Ja, heer, het behelsde honderd goudstukken, ik heb ze geteld.

— En niemand heeft het gezien?

— Neen, heer, zelfs Trees niet, die te zeer bezig was met het kind, maar dit is nog niet alles: aan het onderkleed van het wicht was een papiertje gehecht, waarop men met bloed had geschreven: «Heb deernis met de kleine Maria, geboren en gedoopt de 25 September 1746». Dit papier heb ik insgelijks in mijn bezit.

De schelm dacht aanstonds dat dit kind toebehoorde aan edele, rijke ouders, die door de Fransen werden vervolgd en bracht zich tevens het voordeel te binnen, dat het hem kon verschaffen.

— Geen woord meer, zegde hij stil, de wijsvinger op de mond leggend, ik begeef mij naar mijn slaapkamer, dien mij daar het avondmaal op en breng mij het geld en het papier.

En Trees naderend, die nog altijd het kindje bewonderde, sprak hij schijnheilig:

— Draag zorg voor het kleine wicht en geef het te drinken; indien het morgen nog leeft, zullen wij trachten het een voedster te bezorgen.

Toen verliet hij de zaal en begaf zich naar zijn kamer.

Nauwelijks was hij daar gezeten, of Karel trad binnen; hij was drager van het verlangde maal en twee flessen wijn. Hij plaatste alles op de tafel.

— Mijnheer, zegde hij, hem het leren beursje aanbiedend, hier is het geld.

Hendrik aanvaardde het zwijgend, schudde de inhoud op de tafel uit, en telde het geld bedaard na.

— Juist, zegde hij, honderd goudstukken.

Karel legde thans het briefje, dat hij bij het kind had gevonden, op de tafel neer.

— Zie, hervatte hij, hier is het geschrift, waarvan ik u gesproken heb, misschien kan het u later nog nuttig zijn.

De heer van Heverboom zag het met bloed beschreven papier verwonderd na en stak het vervolgens behoedzaam in zijn zak. Dan nam hij bedaard een goudstuk en reikte het aan zijn dienaar toe.

— Daar, sprak hij met ernst, dit is voor uw moeite; waarlijk, Karel, gij zijt een eerlijke boef.

Karel stak het goudstuk in zijn zak.

(Wordt vervolgd).